

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 9 § i lagen om utkomststöd

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 9 § i lagen om utkomststöd (RP 124/2015 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Sanna Pekkarinen, social- och hälsovårdsministeriet
- specialsakkunnig Ellen Vogt, Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att lagen om utkomststöd ändras så att utkomststödet grunddel höjs till följd av att folkpensionsindex sjunker.

Propositionen hänför sig till den kompletterande budgetpropositionen för 2016 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2016.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

När grunddelen till utkomststödet höjs kommer den att ligga kvar på samma nivå 2016 som i år trots att folkpensionsindex sjunker med 0,4 procent. Utskottet anser förslaget vara positivt för de som har det ekonomiskt allra sämst ställt och tillstyrker det, men med följande kommentarer och ändringar.

Översyn av utkomststödet

Utkomststödet är ett ekonomiskt sistahandsstöd inom socialvården. Det ska trygga den oundgängliga försörjning som en person och en familj åtminstone behöver för ett människovärdigt liv

Betänkande ShUB 11/2015 rd

och hjälpa dem att klara sig på egen hand. Stödet är avsett att vara kortvarigt och det ska hjälpa stödtagaren att snabbt återgå till de primära sociala trygghetsförmånerna eller att få förvärvsinkomster. Men för många människor och familjer har utkomststödet blivit ett långvarigt stöd, och det beror i hög grad på att de primära bidragen inte räcker till. Nästa år minskar många av de primära förmånerna när folkpensionsindex har sjunkit. Följaktligen minskar skillnaden mellan sistahandsstöden och de primära bidragen och stiger kostnaderna för utkomststödet.

I betänkandet om propositionen om en revidering av utkomststödet förutsatte utskottet att lagen om utkomststöd ses över i sin helhet. Översynen måste fokuseras på att stärka utkomststödet roll för människans sociala välfärd och dess karaktär av förmån i sista hand och för temporära behov, ansåg utskottet (ShUB 54/2014 rd).

Från och med 2017 kommer grunddelen att administreras av Folkpensionsanstalten och samtidigt lyfts en del av de utgiftsposter som i dag ingår i det kompletterande utkomststödet över till resten av de utgifter som räknas in i grunddelen. De utgiftsposter som lyfts över är bland annat flyttkostnader, garantihyra och utgifter för barndagvård. Dessutom ska vissa andra utgifter tas upp som grundutgifter eftersom de inte anses innefatta den typen av särskild prövning eller bedömning av personens eller familjens behov som måste göras av den kommunala socialförvaltningen. När lagen revideras helt och hållet bör det noggrant övervägas hur lämpliga de utgifter som räknas in i grunddelen är och om grunddelen är tillräckligt stor.

I sitt program säger regeringen Sipilä att ett försök med basinkomst ska starta under regeringsperioden. Försöket kan ge dels nyttiga erfarenheter av att koppla ihop de primära sociala trygghetsförmånerna med sistahandsstöden, dels information om hur en sammanhållen trygghetsförmån fungerar och hur mycket den motiverar stödtagaren att ta ett jobb.

Resurser för verkställighet

Nästa år beräknas kommunerna få fler utkomststöds klienter eftersom de primära förmånerna blir lägre när folkpensionsindex sjunker. Dessutom kommer antalet klienter att öka ännu mer när FPA tar över utkomststödet. Överföringen till FPA antas minska underutnyttjandet av stödet avsevärt och resultera i cirka 28 000 nya hushåll som stödtagare (se RP 358/2015 rd). Också i detta sammanhang understryker utskottet att överföringen av utkomststödet på FPA inte får leda till oacceptabelt stor ärendebalans, som i sin tur försvårar läget för de stödberättigade när handläggningen dröjer. Folkpensionsanstalten måste ha tillräckligt många medarbetare för rådgivning, vägledning och handläggning av ansökningar eftersom det måste garanteras att utbetalningarna fortsätter sammanhållet trots överföringen.

DETALJMOTIVERING

Propositionen innebär att utkomststödet grunddel höjs till 485,50 euro i månaden. För att slutresultatet ska bli det beloppet också efter indexjusteringarna föreslår utskottet att utgångsnivån för grunddelen enligt 9 § anges till 448,89 euro i stället för till 449,02 euro.

Betänkande ShUB 11/2015 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 124/2015 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av 9 § i lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomststöd (1412/1997) 9 § 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 868/2014, som följer:

9 §

Grunddelens storlek

Utkomststödet grunddel per månad är

1) för ensamstående 448,89 euro,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 1.12.2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anne Louhelainen saf

Betänkande ShUB 11/2015 rd

medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Juha Pylväs cent
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Annika Saarikko cent
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent
ersättare Ilmari Nurminen sd
ersättare Satu Taavitsainen sd
ersättare Sari Tanus kd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.